

TARTUNTATAUTILAIN 15 §:N MUKAINEN PÄÄTÖS

ASIA

Lapin aluehallintovirasto on 26.2.2021 ja 25.3.2021 antamillaan tartuntatautilain 15 §:n mukaisilla päätöksillä määrännyt Lapin maakunnan alueen kuntia ja kuntayhtymiä järjestämään terveystarkastuksia niiden alueella olevien rajanylityspaikkojen kautta maahan tuleville henkilöille. Määräykset on annettu tartuntataudeista annetun valtioneuvoston asetuksen 1 §:n mukaisen yleisvaarallisen tartuntataudin SARS-CoV-2:n leviämisen ehkäisemiseksi. 25.3.2021 annettu päätös on voimassa ajalla 1.4.–30.4.2021.

KUULEMINEN

Lapin aluehallintovirasto on pyytänyt asiassa lausunnot Kemin, Rovaniemen ja Tornion kaupungeilta sekä Inarin, Kittilän, Kolarin, Pellon, Sallan, Ylitornion ja Utsjoen kunnilta sekä Lapin sairaanhoitopiiriltä. Lausuntoja saapui yhteensä 8 kappaletta. Rovaniemen ja Tornion kaupungit sekä Inarin, Kolarin, Pellon, Ylitornion ja Sallan kunnat lausuivat pitävänsä tarpeellisena jatkaa tartuntatautilain 15 §:n mukaista kohdennetun terveystarkastuksen järjestämistä niiden alueella olevien rajanylityspaikkojen kautta maahan tuleville henkilöille.

Lapin sairaanhoitopiirin kuntayhtymän 28.4.2021 antaman lausunnon mukaan aluehallintovirastolla ei ole toimivaltaa määrätä kunnilla ja kuntayhtymille aiemman päätöksen mukaisia laajoja uusia tehtäviä maahan-tulijoiden terveystarkastuksen toteuttamisesta, vaan kohdennettujen määräysten tulee olla rajattuja ja täsmällisiä sekä sisällöllisesti että ajallisesti.

ALUEHALLINTOVIRASTON RATKAISU JA PERUSTELUT

Määräys

Aluehallintovirasto määrää tartuntatautilain 15 §:n nojalla Kemin, Rovaniemen ja Tornion kaupungin sekä Inarin, Kittilän, Kolarin, Pellon, Sallan, Ylitornion ja Utsjoen kunnat järjestämään terveystarkastuksen kaikille henkilöille, jotka tulevat maahan niiden alueella sijaitsevien rajanylityspaikkojen kautta sekä Lapin sairaanhoitopiiriin järjestämään terveystarkastuksen kaikille henkilöille, jotka tulevat maahan Enontekiön ja Muonion kuntien alueella sijaitsevien

rajanylityspaikkojen kautta. Terveystarkastukset on tehtävä yleisvaarallisen tartuntataudin SARS-CoV-2:n leviämisen estämiseksi.

Tässä päätöksessä riskimaista tulevilla henkilöillä tarkoitetaan niitä henkilöitä, jotka ovat 14 vuorokauden sisällä ennen maahantuloa oleskelleet maassa, jonka koronailmaantuvuus on suurempi kuin 25 / 100 000 henkilöä / 14 vrk.

Määräys ei koske terveystarkastusten järjestämistä vuonna 2008 ja sen jälkeen syntyneille lapsille eikä tavaraliikenteen kuljetus- ja logistiikkahenkilöstölle työtehtävissään.

Määräys on voimassa ajalla 1.5.–31.5.2021

Perustelut

Sovelletut oikeusohjeet

Tartuntatautilain 1 §:n mukaan lain tarkoituksena on ehkäistä tartuntatauteja ja niiden leviämistä sekä niistä ihmisille ja yhteiskunnalle aiheutuvia haittoja.

Tartuntatautilain 6 §:n mukaan kuntien ja kuntayhtymien on ryhdyttävä välittömiin toimiin saatuaan tiedon torjuntatoimia edellyttävän tartuntataudin esiintymisestä tai sellaisen vaarasta toimialueellaan.

Tartuntatautilain 14 §:n mukaan kunnan on järjestettävä yleisiä rokotuksia ja terveystarkastuksia tartuntatautien ehkäisemiseksi. Rokotukseen tai terveystarkastukseen osallistuminen on vapaaehtoista.

Tartuntatautilain 15 §:n 1 momentin mukaan aluehallintovirasto voi määrätä järjestettäväksi toimialueensa jollakin paikkakunnalla tai tietyssä työpaikassa, laitoksessa, kulkuneuvossa tai vastaavassa paikassa oleskeleville terveystarkastuksen, jos tarkastus on yleisvaarallisen tartuntataudin leviämisen estämiseksi tarpeen. Terveystarkastukseen osallistuminen on vapaaehtoista.

Saman pykälän 2 momentin mukaan terveystarkastuksen suorittaa lääkäri tai asianmukaisen koulutuksen saanut muu terveydenhuollon ammattihenkilö lääkärin valvonnassa. Tarkastuksen osana voidaan ottaa välttämättömiä näytteitä ja tehdä muu tutkimus, josta ei aiheudu merkittävää haittaa tutkittavalle.

Tartuntatautilainmuuttamisesta annetulla lailla (224/2021) on muutettu tartuntatautilain 16 ja 22 §:ää. Edellä mainitut muutokset ovat tulleet voimaan 29.3.2021.

Tartuntatautilain 16 §:n mukaan aluehallintovirasto voi päättää, että 14 ja 15 §:n mukaiseen terveystarkastukseen osallistuminen on pakollista, jos se on yleisvaarallisen tartuntataudin tai yleisvaaralliseksi perustellusti

epäillyn tartuntataudin leviämisen ehkäisemiseksi välttämätöntä. Päätös voi kohdistua yksittäiseen tai useaan henkilöön. 2 momentin mukaan virkasuhteinen kunnan tai sairaanhoitopiirin tartuntataudeista vastaava lääkäri voi tehdä yksittäistä henkilöä koskevan päätöksen pakollisesta terveystarkastuksesta, jos se on yleisvaarallisen tartuntataudin tai yleisvaaralliseksi perustellusti epäillyn tartuntataudin leviämisen ehkäisemiseksi välttämätöntä.

Tartuntatautilain 22 §:n mukaan yleisvaaralliseen tai valvottavaan tartuntatautiin sairastuneen ja sairastuneeksi perustellusti epäillyn sekä tällaiseen tautiin altistuneen tai perustellusti altistuneeksi epäillyn henkilön on annettava asiaa selvittävälle terveydenhuollon ammattihenkilölle nimensä, syntymäaikansa tai henkilötunnuksensa, yhteystietonsa, kotikuntansa sekä mahdollinen muu oleskelupaikkansa sekä muut tartuntataudin leviämisen estämiseksi tarvittavat välttämättömät tiedot. Yleisvaaralliseen tai valvottavaan tartuntatautiin sairastuneen ja sairastuneeksi perustellusti epäillyn henkilön on annettava asiaa selvittävälle terveydenhuollon ammattihenkilölle tartuntataudin leviämisen estämiseksi käsityksensä tartuntatavasta, -ajankohdasta ja -paikasta sekä niiden henkilöiden nimet, jotka ovat voineet olla tartunnan lähteenä tai saada tartunnan.

Tartuntataudeista annetun valtioneuvoston asetuksen 1 §:n 1 momentin 14 kohdan mukaan uuden koronaviruksen aiheuttama infektio on yleisvaarallinen tartuntatauti.

Terveydenhuoltolain (1326/2010) 4 §:n 1 momentin mukaan kunnan on osoitettava riittävästi voimavaroja kunnan peruspalvelujen valtionosuu- den perusteena olevaan terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen sekä terveydenhuollon palveluihin. Terveydenhuollon toimeenpanoon kuuluvia tehtäviä varten kunnan tai sairaanhoitopiirin kuntayhtymän käytettävissä on oltava riittävästi terveydenhuollon ammattihenkilöitä.

Kansallinen ohjeistus

Valtioneuvosto on periaatepäätöksellään 3.9.2020 puoltanut sosiaali- ja terveysministeriön tekemää toimintasuunnitelmaa hybridistrategian mukaisten suositusten ja rajoitusten toteuttamiseen covid-19-epidemian ensimmäisen vaiheen jälkeen (sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 2020:26). Toimintasuunnitelmaa on päivitetty 26.1.2021. Päivitetyt toimintasuunnitelman mukaan uutena potentiaalisesti merkittävänä epidemiologisena uhkatekijänä on ilmennyt SARS-CoV-2 -virusmuunnoksia. Euroopan tautien valvonnan ja ehkäisyn keskus (ECDC) on arvioinut 21.1.2021 julkaisemassaan riskinarviossa, että uudet covid-19-muunnokset leviävät nopeammin kuin koronaviruksen aiemmat alatyypit. ECDC:n arvion mukaan tämä lisää riskiä epidemian aiempaa nopeammalle leviämiselle, ja kasvanut tapausmäärä voi vakavasti vaarantaa terveydenhuoltojärjestelmän kantokyvyn. Uudet virusmuunnokset

muodostavat siten merkittävän epidemiauhan, jonka leviämistä Suomeen tulee tehokkaasti torjua.

Maahantulon rajoituksia muista Schengen-alueeseen kuuluvista maista on valtioneuvoston päätöksellä tiukennettu 27.1.2021 alkaen aiempaan verrattuna siten, että maahantulo työssäkäynnin perusteella on rajoitettu vain välttämättömään. Päätöksen taustamuistion mukaan maahantuloedellytysten muutoksilla pyritään vähentämään rajan yli saapuvaa liikennettä ja sitä kautta aiempaa tehokkaammin ennalta ehkäisemään covid-19-tartuntojen ja erityisesti uusien virusmuunnosten leviämistä Suomeen. Muutoksilla pyritään muun ohella siihen, että terveystarveomaisilla olisi mahdollisimman kattavat mahdollisuudet kohdistaa tarvittavia toimenpiteitä rajanylittäjiin. Samalla tavoitteeksi on asetettu kaikkien maahan saapuvien henkilöiden testaaminen covid-19-tartunnan varalta.

Sosiaali- ja terveysministeriön 3.2.2021 antamassa ohjauskirjeessä Koronavirustartuntojen torjunta rajat ylittävässä liikenteessä (VN/2763/2021) todetaan, että covid-19-tapausten ilmaantuvuus useissa maissa on moninkertainen Suomeen verrattuna. Oleskelu näissä maissa sisältää Suomen tilanteeseen nähden selvästi suuremman covid-19-tartunnan riskin. Kirjeeseen liitetyssä oikeudellisessa taustamuistiossa toimintaprosessista rajanylityspaikoilla todetaan, että lähtökohtaisesti toimintamallin testaustoiminta perustuisi vapaaehtoisuuteen. Kunnan toimielimellä on yhdessä sairaanhoitopiirin kuntayhtymän kanssa velvollisuus tarvittaessa järjestää matkustajille vapaaehtoinen covid-19-testaus. Kunta voi tuottaa vapaaehtoisen testaustoiminnan joko itse tai hankkia sen sopimukseen perustuen muulta palvelujen tuottajalta. Taustamuistion mukaan tarvittaessa aluehallintovirasto voi määrätä järjestettäväksi myös kohdennettuja covid-19-testin sisältäviä terveystarkastuksia maahantulopisteille. Terveystarkastus voi sisältää tietojen keräämisen lisäksi velvollisuuden osallistua covid-19-testiin. Se voi sisältää myös kunnan tai sairaanhoitopiirin kuntayhtymän virkasuhteisen lääkärin tekemän arvon siitä, tulisiko henkilö asettaa karanteeniin.

Sosiaali- ja terveysministeriön 26.2.2021 lähettämässä kirjeessä Koronavirustartuntojen torjunta rajat ylittävässä liikenteessä (VN/5304/2021) todetaan, että yhteistyötä viranomaisten ja muiden toimijoiden välillä tulee edelleen tiivistää ja toimintaa tehostaa, jotta tavoite maahantulijoiden testaamiseksi voisi toteutua.

Terveysten ja hyvinvoinnin laitos (THL) on antanut 29.3.2021 suosituksen maahantulon yhteydessä tehtävistä terveystarkastuksista SARS-CoV-2- viruksen ja sen herkästi leviävien muunnosten leviämisen estämiseksi. Ohje korvaa THL:n 4.2.2021 antaman ohjeen maahantulopisteillä tehtävistä testauksista. THL suosittelee, että terveystarkastuksen yhteydessä henkilöltä tarkistetaan todistukset ennen matkaa otetusta koronavirustestistä ja mahdollisesti sairastetusta covid-19-taudista. THL suosittelee lisäksi, että kaikki riskimaista tulevat matkustajat ohjataan koronatestiin rajanylityspisteellä. Jos rajanylityspisteellä ei ole

näytteenottomahdollisuutta, matkustajan tulee hakeutua testiin oleskelu- tai asuinkunnassaan noin vuorokauden sisällä maahantulosta. Matkustaja ei tarvitse ohjata testiin, jos hänellä on esittää negatiivinen tulos enintään 72 tuntia ennen maahantuloa otetusta koronavirustestistä (PCR- tai antigeenitesti) tai luotettava todistus sairastetusta covid-19-infektiosta. Sairauden alusta tai positiivisesta testituloksesta on pitänyt kulua vähintään 11 vuorokautta mutta enintään 180 vuorokautta. Lisäksi THL suosittelee, että rajanylityspaikan terveystarkastukset keräävät ja toimittavat riskimaista tulevien, terveystarkastukseen osallistuvien matkustajien henkilö- ja yhteystiedot oleskelu- tai asuinpaikkakunnan tartuntatautiviranomaisille. Nämä ohjaavat matkustajat vielä toiseen koronavirustestiin aikaisintaan 72 tunnin kuluttua maahantulosta. Jos matkustaja oleskelee maassa alle 72 tuntia tai jos matkustaja on sairastanut covid-19-infektion, tietoja ei kerätä 72 tunnin testiin ohjaamista varten. Tartuntatautilain 22 § mukaisesti henkilö on velvollinen luovuttamaan tarvittavat yhteystiedot terveystarkastukselle.

Johtopäätökset

Aluehallintoviraston arvion mukaan terveystarkastusten järjestäminen tässä määräyksessä tarkoitettujen rajanylityspaikkojen kautta saapuville maahantulijoille on yleisvaarallisen tartuntataudin covid-19:n leviämisen estämiseksi tarpeen, sillä uudet covid-19-muunnokset leviävät selvästi nopeammin kuin koronaviruksen aiemmat alatyypit.

Aluehallintovirasto katsoo, että terveystarkastusten järjestäminen kaikille maahan tuleville henkilöille on yleisvaarallisen tartuntataudin leviämisen estämiseksi edelleen tarpeen päätöksessä mainituilla rajanylityspaikoilla. Terveystarkastuksia ei kuitenkaan tarvitse järjestää vuonna 2008 ja sen jälkeen syntyneille lapsille eikä tavaraliikenteen kuljetus- ja logistiikkahenkilöstölle työtehtävissään.

Kuntien terveystarkastuksien tulee huomioida voimassa oleva lainsäädäntö sekä paikalliset olosuhteet terveystarkastuksia järjestäessään niin, että tämän määräyksen toimeenpano ei vaaranna muun terveydenhuollon palvelujen järjestämistä.

SOVELLETUT OIKEUSOHJEET

Tartuntatautilaki (1227/2016) 1 §, 8 §, 15 §

Terveydenhuoltolaki (1326/2010) 4 §

Valtioneuvoston asetus tartuntataudeista (146/2017) 1 § (säädosmuutos 69/2020) ja 5 §

MUUTOKSENHAKU

Tähän päätökseen voi tartuntatautilain 90 §:n 1 momentin perusteella hakea muutosta valittamalla Pohjois-Suomen hallinto-oikeuteen. Valitusosoitus on liitteenä.

TÄYTÄNTÖÖNPANO

Tämä päätös pannaan täytäntöön heti mahdollisesta muutoksenhausta huolimatta oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain (808/2019) 122 §:n 3 momentin 2 ja 3 kohtien perusteella.

LISÄTIETOJA

Lisätietoja asiassa antaa tarvittaessa aluehallintoylilääkäri Sari Kemppainen, puh. 0295 017 350, sähköposti sari.kemppainen@avi.fi)

Johtaja

Leena Räsänen

Aluehallintoylilääkäri

Sari Kemppainen

LIITTEET

Valitusosoitus

Liite 1. STM:n kirje Koronavirustartuntojen torjunta rajat ylittävässä liikenteessä 3.2.2021 (VN/2763/2021)

Liite 2. STM:n kirje Koronavirustartuntojen torjunta rajat ylittävässä liikenteessä 26.2.2021 (VN/5304/2021)

Liite 3. THL:n suositus maahantulon yhteydessä tehtävistä terveystarkastuksista SARS-CoV-2-viruksen ja sen herkästi leviävien muunosten leviämisen estämiseksi 29.3.2021

JAKELU JA SUORITEMAKSU

Jakelu

Kemin kaupunki

Rovaniemen kaupunki

Tornion kaupunki

Inarin kunta

Kittilän kunta

Kolarin kunta

Pellon kunta

Sallan kunta

Ylitornion kunta

Utsjoen kunta

Lapin sairaanhoitopiiri

Päätös todisteellisesti tiedoksi annettuna (saantitodistus)

Tiedoksi

Enontekiön kunta

Muonion kunta

Sosiaali- ja terveysministeriö

Rajavartiolaitos

Lapin poliisilaitos

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto

Valtioneuvoston kanslian viestintäosasto

Saamelaiskäräjät

Maksutta

Tämä asiakirja LAAVI/632/2021 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument LAAVI/632/2021 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Kemppainen Sari 29.04.2021 13:01

Ratkaisija Räsänen Leena 29.04.2021 13:13